

عنوان مقاله:

بررسی اعتماد اجتماعی در نامه پنجاه و سوم نهج البلاغه (رویکرد جامعه شناختی)

محل انتشار:

سومین کنگره بین المللی فرهنگ و اندیشه دینی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

سیدمهدی حسینی - کارشناس ارشد، دانشگاه بیرجند، ایران

سیدحسین قالیبافان - استادیار، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند، ایران

محمدباقر آخوندی - استادیار، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند، ایران

خلاصه مقاله:

اعتماد اجتماعی از عناصر ضروری زندگی جمعی است که امروزه به عنوان یکی از مهم ترین مسائلی که جوامع با آن مواجه-اند، مطرح می شود. یافته های متعدد پژوهشی و مشاهدات عینی نشان از کاهش اعتماد اجتماعی به عنوان شاخص سرمایه اجتماعی در جامعه و بویژه بین مردم و نظام سیاسی دارد و آن را به یک مساله اجتماعی و اولویتی مهم تبدیل نموده است. باتوجه به اسلامی بودن نظام سیاسی ضرورت یافتن راهکارهای تقویت اعتماد اجتماعی از متون دینی به خصوص نهج البلاغه، نمایان است. در همین راستا این پژوهش به دنبال کشف اعتماد اجتماعی در نهج البلاغه (نامه 53) و بررسی آن با رویکرد جامعه شناختی است. پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت کیفی و بر اساس روش گراند تئوری یا نظریه داده بنیاد انجام شده است. با استفاده از روش تحقیق داده بنیاد و تجزیه متن اختصاص 268 کد و استخراج مفاهیم اصلی، فرعی و سپس مقوله بندی و اختصاص 55 مقوله محوری (ویژگی های حاکم اسلامی، نقش های حاکم اسلامی، علق اعتماد اجتماعی و...) و 130 مقوله فرعی (دینداری، پایبندی به تعهدات، حق مداری، ارتباط عام گرایانه و مستقیم با مردم و...) مشخص گردید که آموزه های نهج البلاغه حاوی غنی ترین مولفه های اعتماد اجتماعی است که به دلیل وجود روح خدامحوری در تمامی مولفه ها مانند عدالت، انصاف، صداقت و ریشه های گسترده درون فردی از تمام مولفه های رایج این مفهوم در غرب متمایز است. بر اساس یافته های پژوهش می توان این چنین نتیجه گیری نمود: بار اصلی ایجاد، حفظ و تقویت اعتماد اجتماعی برعهده حاکمیت و مدیران قرار گرفته است و البته وظایف فردی آحاد جامعه که در راستای وظایف شهروندی و مسولیت های اجتماعی انجام می شود نفی نگردیده است و دلیل آن نیز وجود حقوق متقابل بین حاکم و مردم است. بنابراین حاکم اسلامی باید به صورت مبنایی و اساسی به مبانی فردی، خودسازی و اصلاح رابطه خود با خدا اهتمام ورزد و با استحکام آن در وجود خود و بهره گیری از مولفه های فردی و اجتماعی به تولید، انباشت و بازتولید اعتماد اجتماعی در جامعه بپردازد.

کلمات کلیدی:

اعتماد اجتماعی، نهج البلاغه، سرمایه اجتماعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/713427>

